Ryszard Litwiniuk na Międzynarodowym Sympozjum Rzeźbiarzy Forma Viva w Kostanjevicy na Słowenii

> Drewno to mój materiał, moja tkanka, organizm z potencją czasu, katalogiem zdarzeń… kwindesencją życia. (Ryszard Litwiniuk)

Budynek dawnego klaszotru cystersów, obecnie Muzeum Sztuki Božidar Jakac wraz Forma Viva Open Air Wood Sculpture Collection – kolekcją drewnianych rzeźb usytuowanych w otwartej przestrzeni wokół klasztoru, Kostanjevica, Słowenia, fot. Muzeum Sztuki Božidar Jakac.

Międzynarodowe Sympozjum Rzeźbiarzy *Forma Viva (Formy życia)* 2017 r.

W dniach 3-29 lipca odbyło się Międzynarodowe Sympozjum Rzeźbiarzy *Forma Viva* w Kostanjevicy na Krki oraz Seča pri Porotrožu. Zaproszeni artyści zostali wybrani przez komitet ekspertów, wyłoniony z oragnizatorów Sympozjum, Muzeum

Sztuki Božidar Jakac oraz Seča pri Portorožu przy współpracy z Galerią Coastal w Piranie. Wpłynęło 114 zgłoszeń z 39 krajów. Zostało wybranych trzech artystów **Gao Meng** (z Chin) z rzeźbą ***Pig and House,*** **Primož Pugelj** (ze Słowenii) z rzeźbą ***One Cut*** oraz **Ryszard Litwiniuk** (z Polski) z rzeźbą ***Transition*****.** Rzeźby te zostaną w Kostanjevicy na stałe, wzbogacąc powstającą od 1961 roku kolekcję, usytuowaną na wolnej przestrzeni wokół dawnego klasztoru cystersów, w którym obecnie mieści się Muzeum Sztuki Božidar Jakac.

Forma Viva **– Międzynarodowe Sympozjum Rzeźbiarzy oraz kolekcja Rzeźby Drewnianej w Kostanjevicy na Krki, Słowenia.**

Kostanjevica, nazywana słoweńską Wenecją, jest najmniejszym miasteczkiem w Słowenii i najstarszym w regionie Dolenjska. Centrum miasta mieści się na wyspie, sztucznie utworzonej przez człowieka, otoczonej przez wody rzeki Krki. Z lądem jest ona połączona trzema mostami. Pierwsze wzmianki o Kostanjevicy sięgają 1091 roku, a jako o mieście wspomina się ją już w 1252 roku.

W pobliżu miasta już w 1234 powstał ogromny klasztor

cystersów. Był to jeden z najbogatszych terenów ówczesnej Słowenii i jednocześnie centrum gospodarcze i kulturalne regionu. Klasztor – zamek zbudowany na planie kwadratu jest jednym z najważniejszych pomników kultury słoweńskiej, znany przede wszystkim dzięki 260 arkadom otaczającym dziedziniec oraz kościołowi z gotyckimi łukami i kolumnami.

Od 1974 roku w dawnym klasztorze mieści się Muzeum Sztuki i Galeria Božidar Jakac. Jest to największe muzeum na Słowenii, ze względu na wielkość obszaru wystawienniczego. Oprócz zabytkowych wnętrz otacza je bowiem duży teren, wykorzystywany jako Galeria Sztuki. Początkowo Muzeum Sztuki koncentrowało się na prezentacji spuścizny artystycznej z regionów Bela Krajina, Dolenjska i Posavje. Obecnie pokazuje prace słoweńskich artystów XX wieku takich jak Božidar Jakac, a także wielu artystów zagranicznych. W górnej części południowego skrzydła mieści się cenna kolekcja 45 obrazów olejnych mistrzów francuskich, niemieckich, flamandzkich, włoskich z XVII-XIX w.

Muzeum Sztuki Božidar Jakac zarządza także *Forma Viva Open Air Wood Sculpture Collection* – kolekcją drewnianych rzeźb usytuowanych w otwartej przestrzeni wokół dawnego klasztoru oraz w samym mieście Kostanjevica.

Historia *Forma Viva* – Międzynarodowego Sympozjum Rzeźbiarzy na Słowenii, jednego z najstarszych spotkań rzeźbiarzy na świecie.

W 1959 roku dwaj słoweńscy rzeźbiarze Janez Lenassi i Jakob Savinšek zobaczyli rzeźby na wolnym powietrzu oraz wzięli udział w sympozjum w St. Margharethen w Austrii i postanowili tę inicjatywę przenieść na Słowenię. Wybrali dwa miejsca – Seča pri Portorožu oraz Kostanjevica na Krki. Każde z tych miejsc określał materiał, jako tworzywo sztuki. I tak Seča pri Portorožu stała się miejscem rzeźb z kamienia, natomiast wokół Kostanjevicy rosły rozległe lasy dębowe, stąd drewno stało się plastycznym wyznacznikiem tego miejsca.

Sympozjum *Forma Viva* zostało otwarte po raz pierwszy na Słowenii w tych dwóch lokalizacjach w 1961 roku. Kilka lat później dołączyły jeszcze dwie inne miejscowości – w 1964 roku Ravne na Koroškem (stal), a następnie w 1967 roku Maribor (żelbeton).

Początkowo sympozjum w Kostanjevicy organizowane było co roku i zapraszano ok. 12 artystów z całego świata. Po roku 1967 Sympozjum przekształcono w biennale i od tej chwili

organizowane było co dwa lata aż do 1988 roku.

Po 10-letniej przerwie w 1998 r. Sympozjum zostało wznowione, ma miejsce co dwa lata, a do udziału zapraszanych jest trzech rzeźbiarzy, wybranych z listy zgłoszeń przez specjalną komisję. Zarówno organizacją Sympozjum, jak i konserwacją istniejącej już kolekcji, zajmuje się Muzeum Sztuki Božidar Jakac w Kostanjevicy.

Obecnie kolekcja rzeźb, powstająca od 1961 roku, liczy 130 eksponatów prawie wyłącznie wykonanych z dębu. Każdy z zaproszonych artystów wzbogaca tę kolekcję o nowe dzieła. Rzeźby wkomponowane są głównie w otwartą przestrzeń wokół dawnego klasztoru, dziś Muzeum Sztuki Božidar Jakac. Niektóre z rzeźb są umieszczone na skwerach w mieście Kostanjevica oraz nad brzegiem rzeki Krk.

Tłumaczenie i opracowanie tekstu na podstawie materiałów otrzymanych z Muzeum Sztuki Božidar Jakac: Joanna Sokołowska-Gwizdka.

Pelna lista uczestników od 1961 roku na stronie internetowej Muzeum Sztuki Božidar Jakac: www.galerija-bj.si/en/forma--viva/udelezenci/

Galeria

Ryszard Litwiniuk – *Transition*

Ryszard Litwiniuk,Transition, fot. Silvia Vallesi.

Ryszard Litwiniuk,Transition, fot. Silvia Vallesi.

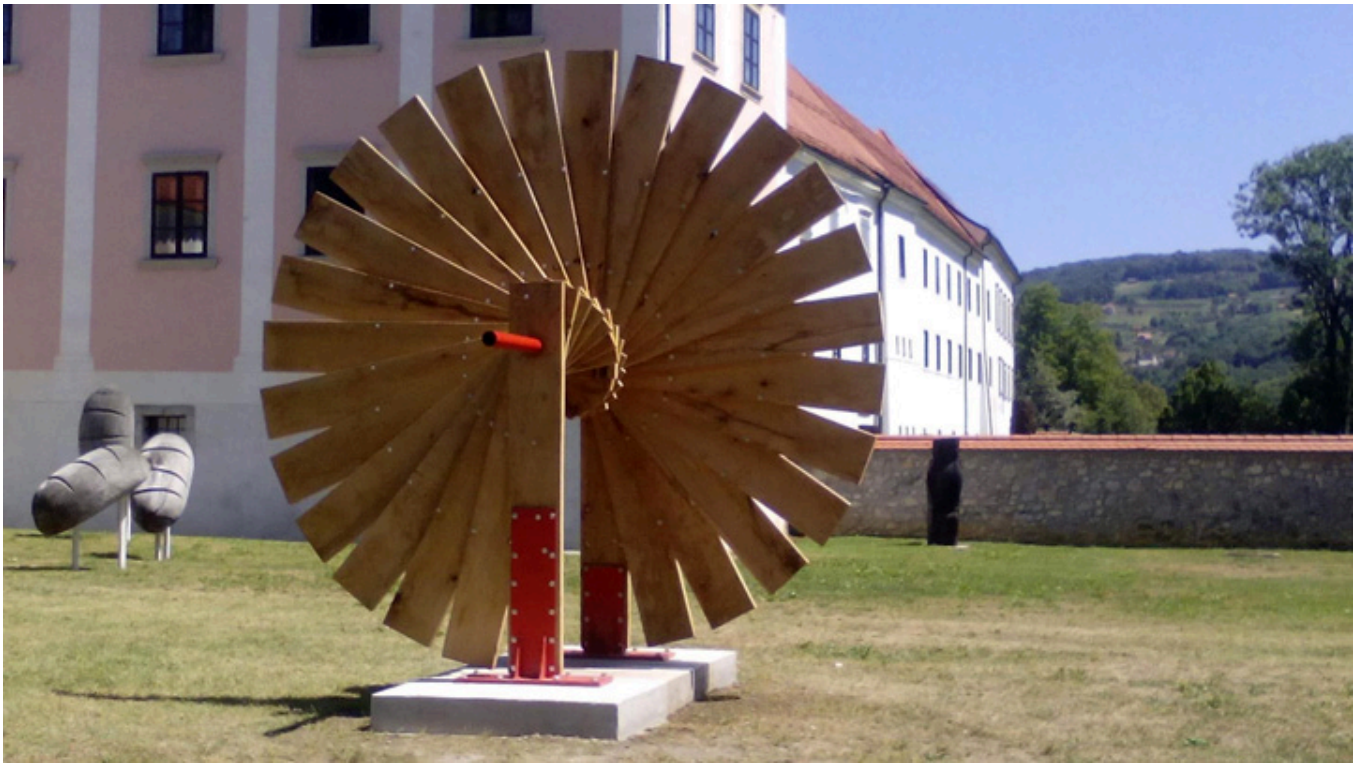

Ryszard Litwiniuk, Transition, fot. R. Litwiniuk.

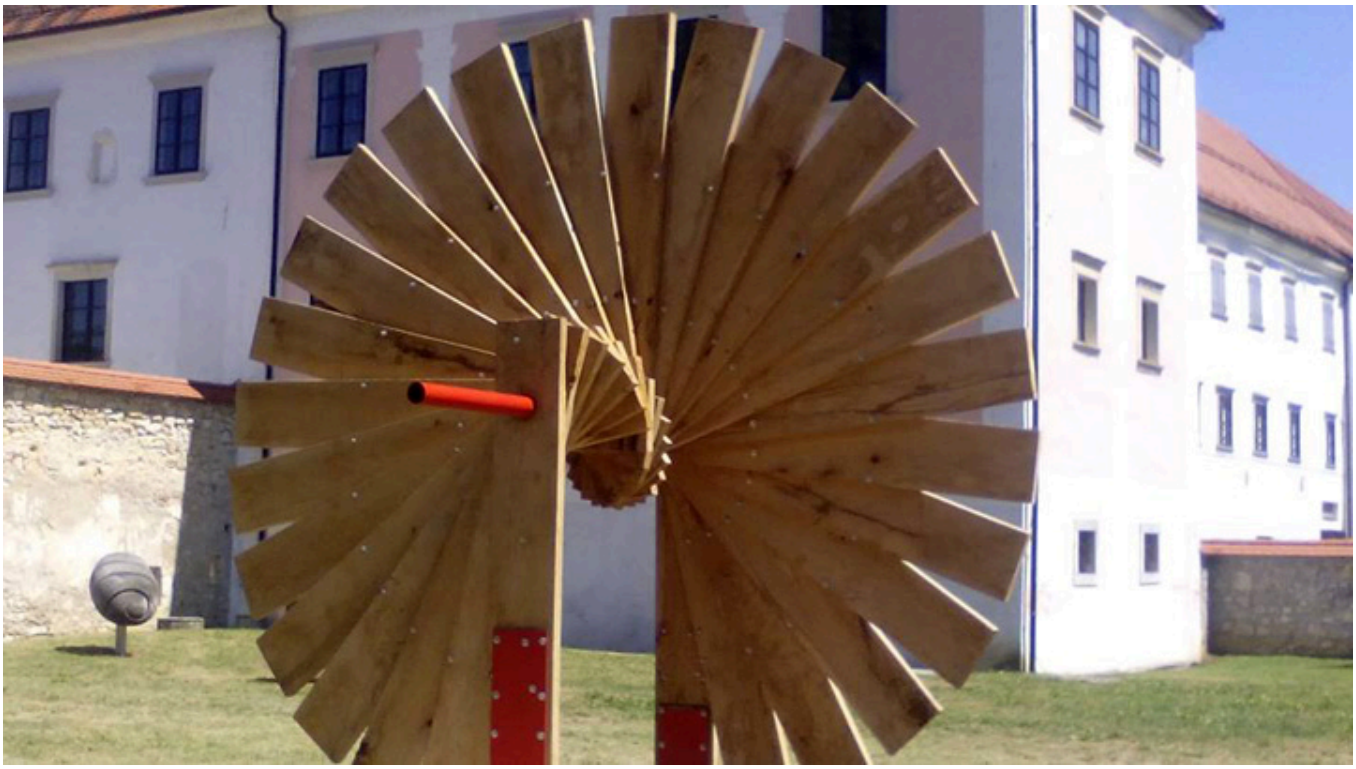

Ryszard Litwiniuk, Transition, fot. R. Litwiniuk.

Ryszard Litwiniuk, Transition, fot. R. Litwiniuk.

Ryszard Litwiniuk, Transition, fot. R. Litwiniuk.

Ryszard Litwiniuk,Transition, fot. Silvia Vallesi.

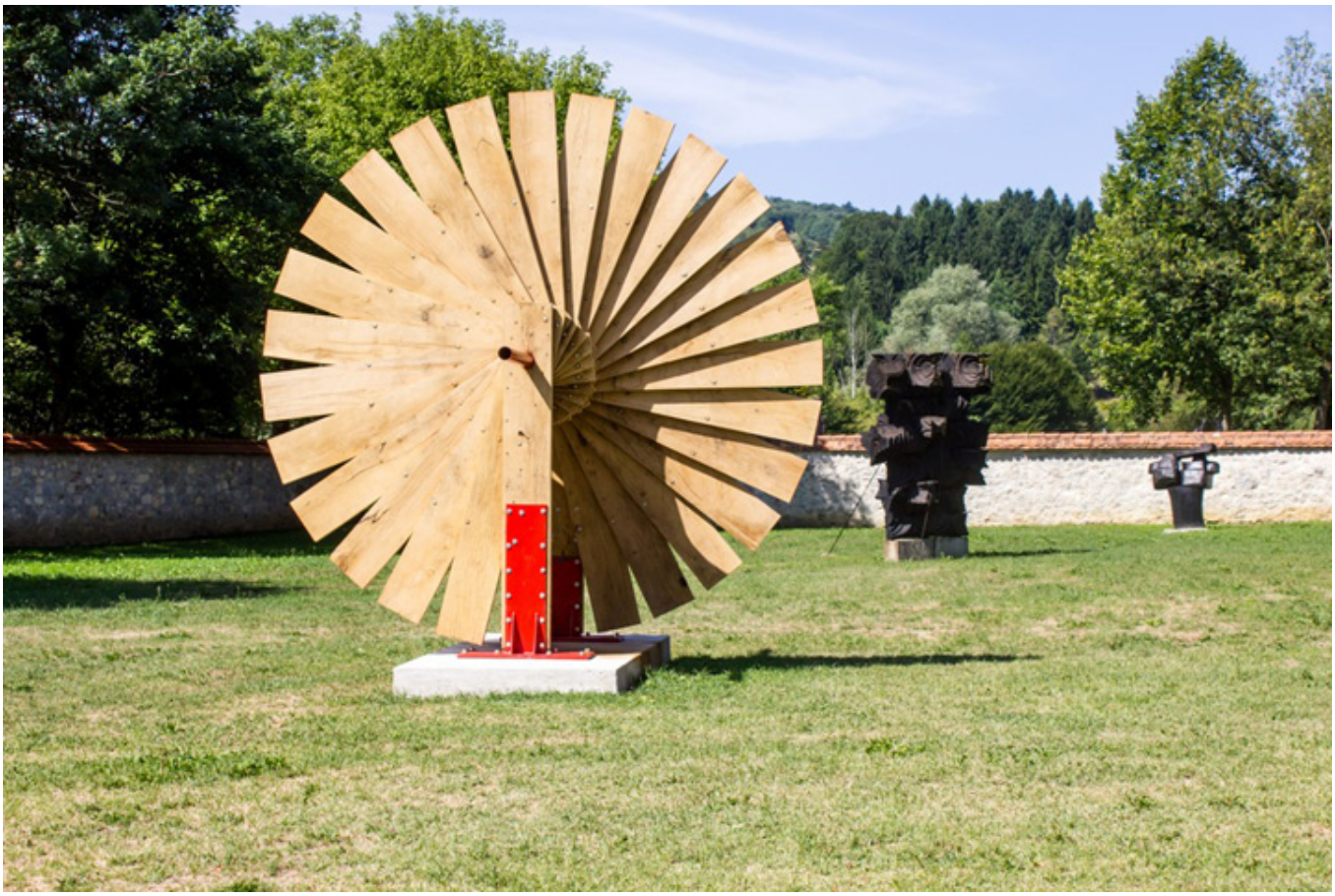

Ryszard Litwiniuk,Transition, fot. Silvia Vallesi.

Ryszard Litwiniuk,Transition, fot. Silvia Vallesi.

Ryszard Litwiniuk, Transition, fot. R. Litwiniuk.

Ryszard Litwiniuk, Transition – zbliżenia, fot. R. Litwiniuk

Dwaj pozostali artyści wybrani do uczestnictwa w *Forma Viva* 2017 – Gao Meng (z Chin) z rzeźbą *Pig and House oraz* Primož Pugelj (ze Słowenii) z rzeźbą *One Cut*.

Primož Pugelj, One Cut, fot. Silvia Vallesi.

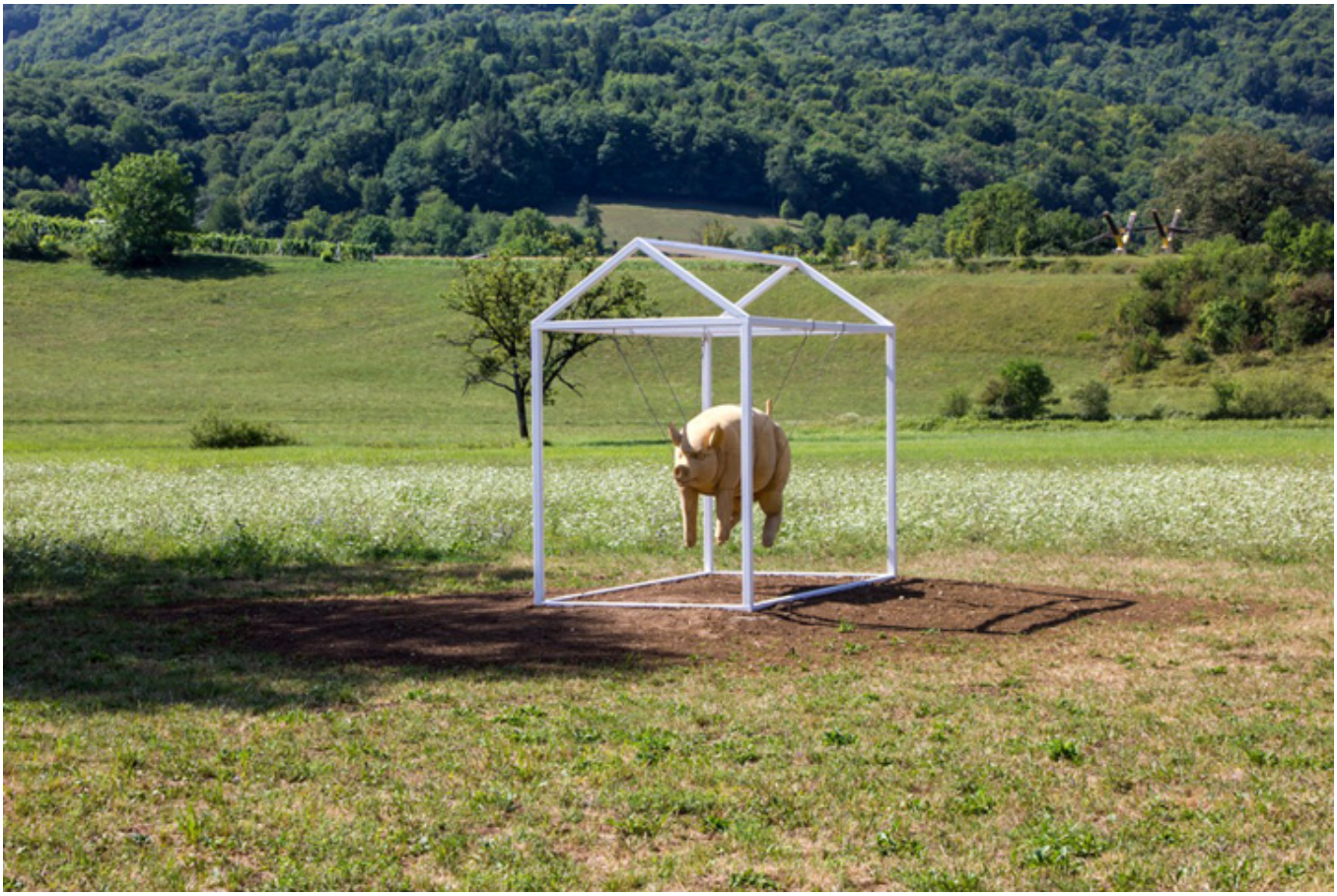

Gao Meng, Pig and House, fot. Silvia Vallesi.